

**Néhány újabb adat az *Aphelocheirus aestivalis*
(Fabricius, 1794) magyarországi elterjedéséhez
(Heteroptera: Aphelocheiridae)**

KOVÁCS TIBOR, AMBRUS ANDRÁS & JUHÁSZ PÉTER

ABSTRACT: (Some new data to the distribution of *Aphelocheirus aestivalis* (Fabricius, 1794) in Hungary (Heteroptera: Aphelocheiridae).) This paper provides 170 data of *Aphelocheirus aestivalis* from 76 sampling places from 08.06.1995 to 26.10.2004. The species is recorded for the first time from the following water-courses: Bodrog, Gyöngyös, Hernád, Kebele, Marcal, Nováki-csatorna, Rakaca, Sajó, Szentgyörgyvölgyi-patak, Tapolca-patak, Vörös-patak, Zsejkei-csatorna.

Az *Aphelocheirus aestivalis* hazai irodalmi és új előfordulási helyeit AMBRUS *et al.* (1995) összegezték. Ezt követően CSÁNYI 1996, KISS *et al.* 1999, KOVÁCS & AMBRUS 2001, KOVÁCS *et al.* 1999, 2002, MÓRA *et al.* 2002 munkáiban találunk – teljes vagy részleges – faunisztikai adatokat a fajjal kapcsolatban. A cikkekből kiderül, hogy az elmúlt 13 év során számos folyóvizünkéből előkerült: Berettyó, Bódva, Csörmöc-Herpenyő, Dinnyés-csatorna, Dráva, Duna, Fekete-Körös, Hortobágy-Berettyó, Ipoly, Kerka, Kettős-Körös, Lajta, Lapincs, Meleg-víz, Mosoni-Duna, Pinka, Rába, Répce, Sebes-Körös, Szivárgó-csatorna, Tisza, Túr, Túr-belvízfőcsatorna (=Öreg-Túr), Zala.

Az itt közlésre kerülő adatok megközelítőleg ugyancsak a fent említett időszakból származnak (1995.06.08.-2004.10.26.), tehát “párhuzamos gyűjtések” eredményei. A 170 mintavétel 26 vízfolyás – Bodrog, Bódva, Duna, Gyöngyös, Hernád, Ipoly, Kebele, Kerka, Lajta, Lapincs, Marcal, Mosoni-Duna, Nováki-csatorna, Öreg-Túr, Pinka, Rába, Rakaca, Répce, Sajó, Szentgyörgyvölgyi-patak, Tapolca-patak, Tisza, Túr, Vörös-patak, Zala, Zsejkei-csatorna – 76 pontján történt. Az *A. aestivalis* a vizsgált vizek közül a következőkből nem volt még ismert: Bodrog, Gyöngyös, Hernád, Kebele, Marcal, Nováki-csatorna, Rakaca, Sajó, Szentgyörgyvölgyi-patak, Tapolca-patak, Vörös-patak, Zsejkei-csatorna.

Az adatsorban nem különítettük el a lárva illetve imágó stádiumot és csak néhány bizonyító példányt tettük el. Ezek a Mátra Múzeum (Gyöngyös) gyűjteményében találhatóak (MM) jelöléssel az adatok végén. Megjegyzendő, hogy teljes szárnyú – macroptera – alakokat több ízben találtunk, mint az az alábbiakból kiderül. Mivel ezeket sajnos nem jegyeztük fel, így csak a begyűjtött egyedek esetében volt lehetőség a megkülönböztetésükre.

Rövidítések: AA=Ambrus András, BK=Bánkúti Károly, CsZ=Csabai Zoltán, GW=Wolfram Graf, JP=Juhász Péter, KD=Kovács Dóra, iKT=idősebb Kovács Tibor, KT=Kovács Tibor, KV=Kavrán Viktória, MA=Móra Arnold, ND=Nagy Dezső, RR= Rainer Rupprecht, SI=Ignac Sivec, SzG=Szilágyi Gábor, TI=Turcsányi István, VA=Varga András, VI=Varga Ildikó; mpa=teljes szárnyú – macroptera – alak.

Faunisztikai adatok

Andráshida: 76-os út, Zala, 2004.04.06., 3, JP-KT-TI; 2004.07.07., 1, JP-KT – Arak: darnózsellii út, Nováki-csatorna, 2001.04.26., 3, Gulyás Pál-JP-Kaszonyi Pál – Berzék: Szemere-legelő, Hernád, 2000.05.15., 2, KT-VA, (2, MM); 2000.08.30., 1, KT-VA, (1, MM); 2000.09.12., 1, KT-VA, (1, MM); 2003.09.25., 5, KT-VA – Boba: nagypirítii út, Marcal, 2003.05.25., 1, JP-TI – Bodonhely: kisbabóti út, Rába, 2001.06.25., 1 (mpa), AA, (1, MM) – Bódvalenke: komjátii út, Bódva, 1999.06.04., 1, iKT-KT, (1, MM); 2001.09.08., 2, CsZ-MA – Bócs: Hernádvíz Kft., felvíz, Hernád, 2000.05.15., 1, KT-VA, (1, MM); Üdülőtelep DNy 0,1 km, Hernád, 1999.08.27., 1, KT-VA, (1, MM) – Csafordjánosfa: tőzikés erdő, Répce, 2002.05.17., 1, AA, (1, MM); 2002.09.26., 28, AA; 2004.05.12., 2, AA – Csákánydoroszló: ivánci út, Rába, 2001.07.11., 30, AA-KT; 2002.03.08., 1, AA; 2002.06.14., 2 (1 mpa), AA, (2, MM); 2003.03.12., 3, AA-KT; 2003.04.23., 25, AA-JP-KT; ivánci út, Vörös-patak, 1995.06.27., 1, AA-JP-KT, (1, MM) – Csesztreg: pórszombati út, Kerka, 1999.07.15., 1, AA-KT, (1, MM) – Csörötnek: rönöki út, Rába, 2001.07.11., 1, AA-KT – Dombrád: Üdülőterület, Tisza, 2000.09.09., 8, KT – Dunaszeg: strand, Mosoni-Duna, 1996.07.05., 1, AA-BK-KT, (1, MM); 2002.06.20., 4, AA-KT; 2003.06.16., 1, AA-KT – Edelény: Markovicstanya, Bódva, 2003.05.19., 3, KT-VA; 2003.08.07., 15, KT-VA; 2003.09.16., 2, KT; 2004.06.24., 19, JP-KT – Felsőberecki: rév, Bodrog, 1999.08.21., 1, Hegyessy Gábor-KT, (1, MM); 2002.11.30., 5, JP-KT-TI; 2003.08.22., 5, Jákó Iván-KT-Sipeki Zoltán – Felsőcsatár: niederbergi út, Pinka, 2003.03.11., 1, AA-KT, (1, MM) – Garbolc: Nagy-szeg, Túr, 1995.09.28., 1, BK-JP-KT, (1, MM) – Gencsapáti: perenyei út, Gyöngyös, 2004.07.14., 1, AA – Gesztely: 37-es út, Hernád, 2000.08.30., 1, KT-VA, (1, MM) – Győr: Győrsziget, Mosoni-Duna, 1995.08.23., 1, AA-BK-KT, (1, MM) – Hidvégárdó: határta vezető út, Bódva, 2003.05.19., 15, KT-VA; 2003.08.07., 7, KT-VA; 2003.09.16., 3, KT; 2004.04.29., 12, KT-VA; 2004.06.24., 13, JP-KT – Ikervár: duzzasztómű, alvíz, Rába, 2004.07.28., 8, JP-KT – Ipolydamásd: volt határátkelő, Ipoly, 2002.06.21., 10, JP-KD-KT; 2002.08.07., 13, JP-KT; 2003.03.25., 3, KT; 2003.05.29., 9, KT-VA; 2003.08.14., 7, AA-JP-KT-VI; 2003.09.15., 5, KT – Ipolytölgyes: Malom-szög, Ipoly, 2002.08.07., 3, JP-KT; 2002.09.05., 9, JP-KT; 2003.05.29., 5, KT-VA; 2003.08.14., 1, AA-JP-KT-VI; 2003.09.15., 1, KT – Kazincbarcika: Betonüzem, Sajó, 2001.08.03., 9, KT-ND-VA, (1, MM); Szénosztályozó, Sajó, 2001.08.03., 5, KT-ND-VA – Kehidakustány: kustányi út, Zala, 2002.06.22., 1, AA – Kerkaszentkirály: margitmajori út, Kerka, 1995.09.06., 1, BK-KT-VA, (1, MM); 1999.03.11., 1, AA-JP-KT, (1, MM) – Kishódos: Rekesz-dűlő, Túr, 1995.08.03., 2, JP-KT-SzG, (2, MM) – Kölcs: 491-es út, Öreg-Túr, 1995.09.27., 4, AA-KT; 2001.09.30., 28, AA-KT; 2002.05.23., 25, JP-KT – Körmend: 86-os út, Rába, 2001.07.11., 3, AA-KT; 2001.08.23., 4, AA-KT; 2001.09.30., 28, AA-KT; 2002.06.14., 1, AA, (1, MM); 2002.09.19., 51, AA-JP-KT-VI; 2003.03.11., 15, AA-JP-KT; 2003.04.24., 30, AA-JP-KT; 2003.10.01., 5, AA-JP-KT; 2004.04.19., 20, AA-JP-KT-RR; 2004.07.14., 1, AA; Horvát-nádajla, Pinka, 2002.06.15., 1, AA, (1, MM) – Lipót: hédervári út, Zsejkei-csatorna, 2000.07.19., 1, AA-KD-KT, (1, MM) – Magyarlak: strand, Rába, 2002.04.16., 5, AA-GW-KT; 2002.08.24., 1, AA; 2002.09.19., 27, AA-JP-KT-VI; 2003.03.11., 5, AA-JP-KT; 2003.04.23., 39, AA-JP-KT; 2003.10.01., 48, AA-JP-KT; 2004.04.06., 18, AA-JP-KT-TI – Mersevát: külsőválti út, Marcal, 2003.05.25., 1, JP-TI – Mosonmagyaróvár: 86-os út, Lajta, 1995.08.23., 2, AA-BK-KT, (2, MM); 1996.07.05., 1, AA-BK-KT, (1, MM); 1997.05.08., 1, AA-BK-KT, (1, MM); 2002.06.20., 15, AA-KT – Nagyhódos: Velika Paládi út, Túr, 1995.06.08., 2, BK-iKT-KT, (2, MM); 1995.08.03., 2, JP-KT-SzG, (2, MM); 2002.05.24., 34, JP-KT – Nemesnép: csesztregi út, Szentgyörgyvölgyi-patak, 1999.03.11., 1, AA-JP-KT, (1, MM); 1999.07.15., 2, AA-KT, (2, MM) – Neszmély: Mocsi-sziget, Duna, 2001.10.25., 1, JP-Békési János – Nick: duzzasztómű, alvíz, Rába, 2004.07.30., 3, AA-JP-KT – Perkupa: dobódeli út, Bódva, 2003.05.19., 7, KT-VA; 2003.08.07., 8, KT-VA; 2003.09.16., 5, KT; 2004.06.24., 20, JP-KT; 2004.10.23., 1, MA-Málnás Kristóf – Püske: halászi út, Nováki-csatorna, 1999.07.01., 1, Kovácsné Benkő Zsuzsa-KT, (1, MM); 2002.06.20., 7, AA-KT – Rábahídvég: 8-as út, Rába, 2001.06.08., 3 (mpa), AA-JP-KT, (3, MM); 2001.08.23., 5, AA-KT; 2002.04.16., 1, AA-GW-KT; 2002.05.17., 11, AA; 2002.09.19., 63, AA-JP-KT-VI; Ráb2003.04.23., 37, AA-JP-KT; 2003.10.01., 43, AA-JP-KT; 2004.04.19., 91, AA-JP-KT-RR; 2004.10.26., 1, AA – Rábapatoná: koroncoi út, Rába, 2002.06.20., 11, AA-KT – Rábapatty: 80 fkm, Rába, 2004.07.30., 4, AA-JP-KT – Rakacaszend: Barakonyi-patak torkolat, Rakaca, 2001.09.08., 50, CsZ-MA; 2003.08.16., 182, Boda Pál-CsZ-MA – Raposka: lesencetomaji földút, Tapolca-patak, 2003.10.02., 1, AA-JP-KT; 2004.04.07., 3, AA-JP-KT; 2004.06.10., 1, JP-Speciár András – Rédcis: gáborjánháza út, Kebele, 1999.03.11., 1, AA-JP-KT, (1, MM) – Sajóceceg: boldvai út, Sajó, 2001.08.03., 1, KT-VA, (1, MM) – Sajókaza: sajojánkai út, Sajó, 2004.04.29., 3, KT-VA; 2004.06.24., 13, JP-KT – Sajópuspöki: 25-ös út, Sajó, 2003.11.26., 13, KT – Sajószentpéter: Alsó-berek, Sajó, 2001.08.03., 3, KT-VA; borsodsziráki út, Bódva, 2003.05.19., 7, KT-VA; 2003.08.07., 6, KT-VA; 2003.09.16., 3, KT; 2004.06.24., 10, JP-KT – Sárvár: 84-es út, Rába, 2001.08.23., 1, AA-KT; 2002.05.17., 1, AA; 2002.06.22., 1, AA; Végmalom, Gyöngyös, 1999.05.07., 1, AA-KT, (1, MM) – Sonkád: gátórház, Túr, 2002.08.29., 3, Iván Judit-JP-KT-Pertti Sevela; 491-es út, Túr, 2002.05.23., 31, JP-KT – Szatmárcseke: Irtványos, Tisza, 2000.09.21., 5, AA-JP-KT-KV; Rövid, 710 fkm, Tisza, 1995.10.25., 1, JP-KT-TI, (1, MM) – Szécsisziget: kerkateskándi út, Kerka, 2000.07.10., 1, AA, (1, MM) – Szendrő: büdöskútpusztai út, Bódva, 2003.05.19., 12, KT-VA; 2003.08.07., 33, KT-VA; 2003.09.16., 6, KT;

2004.04.29., 10, KT-VA; 2004.06.24., 11, JP-KT – Szentgotthárd: Lapincs, 2001.07.11., 1, AA-KT; 2001.09.29., 6, AA-GW-KT-SI; 2003.03.11., 8, AA-JP-KT; rábafüzesi út, Rába, 2001.07.11., 6, AA-KT; 2001.08.23., 4, AA-KT; 2001.09.29., 8, AA-GW-KT-SI – Szirmabesenyő: sajtóvámosi út, Sajó, 2004.04.29., 2, KT-VA; 2004.06.24., 12, JP-KT – Szob: Hideg-rét, Duna, 2003.03.25., 1, KT – Szombathely: Pelikán-park, Gyöngyös, 2004.07.29., 15, JP-KT – Szuhakálló: DNY 2 km, Sajó, 1998.05.27., 1, BK-KT-VA, (2, MM) – Tarpa: 710 fkm, Tisza, 1996.06.06., 1, KT, (1, MM); 2000.08.23., 5, AA-JP-KT – Tivadar: strand, Tisza, 1995.10.25., 1, JP-KT-TI, (1, MM); 1998.08.08., 1, TI, (1, MM) – Tuzsér: komp, Tisza, 2000.09.19., 7, AA-JP-KT-KV-Nagy László – Vág: kemenesszentpéteri út, Rába, 2003.07.17., 1, AA – Vámosmikola: Ipolyon innen dülő, Ipoly, 2002.06.21., 7, JP-KD-KT; 2002.08.07., 15, JP-KT; 2002.09.05., 6, JP-KT; 2003.05.29., 15, KT-VA; 2003.08.14., 5, AA-JP-KT-VI; 2003.09.15., 5, KT – Zalacsány: 76-os út, Zala, 2004.04.06., 8, JP-KT-TI; 2004.07.07., 23, JP-KT; 2004.10.07., 8, JP-KT-Olajos Péter-TI – Zalaszentgyörgy: kávási út, Zala, 2000.03.15., 1, AA-KT, (1, MM).

Köszönetnyilvánítás: Köszönettel tartozunk a gyűjtésben résztvevő kollégáinknak.

Irodalom

AMBRUS A., BÁNKUTI K., CSÁNYI B., JUHÁSZ P. & KOVÁCS T. (1995): Újabb adatok az *Aphelocheirus aestivalis* Fabricius, 1794 (Heteroptera, Naucoridae) magyarországi elterjedéséhez. – *Folia entomologica hungarica* 56: 223–227.

CSÁNYI, B. (1996): Macrozoobenthon community of the Danube River between Rajka and Mohács (1849–1447 rkm) – 31. Konferenz der IAD, Baja-Ungarn, Wissenschaftliche Referate: 551–557.

KISS, B. JUHÁSZ, P. & OLAJOS, P. (1999): Contribution to the aquatic and semiaquatic bug fauna of the Körös-Maros National Park (Heteroptera: Nepomorpha and Gerromorpha) – *Folia entomologica hungarica* 60: 115–123.

KOVÁCS, T. & AMBRUS, A. (2001): Ephemeroptera, Odonata and Plecoptera larvae from the River Rába and River Lapincs. – *Folia historico-naturalia Musei matraensis* 25: 145–162.

KOVÁCS, T., AMBRUS, A. & JUHÁSZ, P. (2002): Ephemeroptera and Odonata larvae from the River Ipoly (Hungary). – *Folia historico-naturalia Musei matraensis* 26: 163–167.

KOVÁCS, T., AMBRUS, A. & MERKL, O. (1999): *Potamophilus acuminatus* (Fabricius, 1792) and *Macronychus quadrituberculatus* P. W. J. Müller, 1806: new records from Hungary (Coleoptera: Elmidae). – *Folia entomologica hungarica* 60: 187–194.

MÓRA A., CSABAI Z. & MÜLLER Z. (2002): Vízi makroszkópikus gerinctelenek vizsgálata a Körös-Maros Nemzeti Park illetékességi területén (Odonata, Coleoptera, Trichoptera) – *A Pusztá* 17 (2000): 90–138.

KOVÁCS Tibor
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS
Kossuth Lajos u. 40.
E-mail: koati@t-online.hu

AMBRUS András
Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság
H-9435 SÁRRÓD
Rév, Kócsagvár
E-mail: a_ambrus@yahoo.com

JUHÁSZ Péter
Bioaqua Pro Kft.
H-4032 DEBRECEN
Soó Rezső u. 21.
E-mail: juhaszp@bioaquapro.hu

